

2. Обелець Т. В. Трансформація стратегій управління людськими ресурсами на підприємстві. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 21. URL: DOI: <https://doi.org/10.205352307-5651.21.2022.254925>

3. Сучасна стратегія управління людськими ресурсами (HR) на підприємствах. ХНЕУ. 2021. URL: <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/89.Lyudski-resursy.pdf>

УДК 336.711

Чайковський Є. Я., аспірант
кафедри фінансів імені С.І. Юрія
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник : Дзюблюк О. В., д.е.н.,
професор кафедри фінансів імені С. І. Юрія
Західноукраїнський національний університет

МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТАБІЛЬНІСТЮ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ ПРОГНОЗНИХ ОЦІНОК

Банківська система відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного функціонування фінансових потоків та стимулюванні економічного зростання, тому її стійкість є визначальним чинником економічної безпеки держави. В умовах динамічних змін у глобальній економіці, зростання частоти фінансових криз і виникнення локальних потрясінь питання підтримки фінансової стабільності стає особливо актуальним. Оскільки стабільність фінансової системи є основою для сталого економічного розвитку, своєчасна та достовірна оцінка її стану дає змогу оперативно реагувати на потенційні загрози, особливо під час кризових явищ або зовнішніх шоків.

У контексті постійних змін економічного середовища, глобальних фінансових потрясінь і внутрішніх економічних викликів особливої ваги набуває необхідність у надійному інструменті для оперативної оцінки фінансової стійкості та прогнозування потенційних ризиків. Використання моделі інтегрованого індексу дає змогу завчасно ідентифікувати загрози для фінансової системи, вдосконалювати регуляторну політику та підвищувати здатність банківської системи адаптуватися до зовнішніх шоків і змін на міжнародних фінансових ринках. Це, своєю чергою, сприяє зміцненню економічної безпеки країни й забезпечує стабільний розвиток фінансового сектору.

Оцінювання та моделювання фінансової стабільності банківської системи є важливими аспектами, що активно досліджуються як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями та фахівцями.

К. Айманнс, Дж. Фармер, Д., А. Кляйнінґсхейс і Т. Ветцер досліджували моделі фінансової стабільності та їх застосування в стрес-тестах банківських систем [1].

С. Єгоричева, М. Хуторна, М. Руденко, О. Вовченко, С. Теслюк і Л. Гаряга вивчали вдосконалення методології оцінки фінансової стійкості банків за допомогою таксономічного підходу [2, с. 15].

Н. Приказюк, А. Погибиль дослідили «обґрунтування методичного інструментарію та оцінка фінансової стабільності банківської системи України на основі комплексного індикатора та таксономічного показника з урахуванням FSI, у тому числі, в умовах нових реалій» [3, с. 25].

В українських реаліях, які супроводжуються глибокими структурними трансформаціями економіки та зовнішньополітичними викликами, інтегрований індекс може стати ефективним інструментом підвищення прозорості та ефективності управління фінансовими ризиками, сприяючи зміцненню стабільності банківського сектору та підвищенню довіри до фінансової системи загалом.

Отже, розробка та впровадження інтегрованої моделі оцінювання фінансової стабільності банківської системи в умовах України є актуальним завданням, що потребує подальшого теоретико-методологічного обґрунтування та практичного застосування.

Розробка моделі макропруденційного оцінювання фінансової стабільності банківської системи України є важливим елементом у забезпеченні ефективного моніторингу та управління фінансовими ризиками в межах банківського сектору. Такий підхід дозволяє здійснювати всебічну оцінку рівня стійкості системи, спираючись на ключові макропруденційні індикатори – зокрема нормативи капіталу, ліквідності, кредитного ризику, показники прибутковості тощо. Аналіз взаємозв'язків між цими параметрами сприяє підвищенню рівня прозорості у функціонуванні банківської системи та ефективності її регулювання, що, у свою чергу, позитивно позначається на загальній економічній стабільності держави.

У цьому контексті доцільним є формування інтегрованої моделі, яка базується на поєднанні якісних та кількісних оцінок фінансових показників банківської системи. Побудова такої моделі передбачає етапи відбору релевантних макропруденційних індикаторів, нормалізації даних, визначення вагових коефіцієнтів для кожного показника (з урахуванням їх впливу на загальну стабільність), а також розрахунку узагальненого індексу фінансової стійкості.

Результати, отримані за допомогою цієї моделі, можуть використовуватись для постійного моніторингу фінансової стабільності, ідентифікації вразливостей, а також для прийняття превентивних регуляторних рішень у рамках макропруденційної політики. Такий підхід дозволяє не лише оцінювати поточний стан системи, а й формувати прогнози щодо її динаміки в умовах впливу зовнішніх і внутрішніх шоків.

У межах запропонованої моделі також передбачається використання методу сценарного аналізу, що дає змогу оцінювати здатність банківської

системи адаптуватися до змін у макроекономічному середовищі та прогнозувати її реакцію на потенційні ризики. Такий підхід є особливо важливим для своєчасного виявлення можливих загроз фінансовій стабільності та формування превентивних заходів, спрямованих на зміцнення економічної безпеки країни.

З урахуванням викладеного, модель макропруденційного оцінювання фінансової стабільності банківської системи України може бути формалізована у вигляді функціональної залежності:

$$\text{Фінансова стабільність} = f(X_1, X_2, \dots, X_n), \quad (1)$$

де:

$X_1, X_2, \dots, X_n$ – ключові макропруденційні індикатори, зокрема показники достатності капіталу, рівня ліквідності, кредитного ризику, прибутковості банків та інші параметри, що характеризують стан фінансової системи.

Дана функція відображає інтеграційний підхід до аналізу фінансової стабільності, який враховує широкий спектр індикаторів, пов'язаних із капіталом, ризик-менеджментом, прибутковістю та іншими аспектами діяльності банківського сектору. Застосування такої моделі дозволяє сформувати цілісну картину фінансової стійкості системи та підтримувати ефективне управління в умовах макроекономічної нестабільності.

Таким чином, фінансова стабільність банківської системи є критичним чинником економічної безпеки держави, особливо в умовах глобальної нестабільності, частих фінансових криз та структурних трансформацій в економіці України.

Необхідність системного підходу до оцінювання та прогнозування банківських ризиків обумовлює актуальність розробки інтегрованої моделі макропруденційного аналізу, яка поєднує кількісні та якісні індикатори.

Інтегрований індекс фінансової стабільності виступає ефективним інструментом для узагальнення макропруденційної інформації, що дозволяє своєчасно ідентифікувати загрози, оптимізувати регуляторні заходи та посилити здатність банків адаптуватися до зовнішніх шоків.

Сценарний аналіз у складі моделі дає змогу моделювати вплив потенційних ризиків та кризових явищ на банківський сектор, що підвищує рівень передбачуваності в управлінні фінансовою стабільністю.

Розроблена модель сприяє підвищенню прозорості функціонування банківської системи, покращенню якості прийняття макропруденційних рішень та зміцненню довіри до фінансової системи.

Практичне застосування моделі дозволить не лише оцінювати поточний стан стабільності банківського сектору, а й формувати надійні прогнози щодо його динаміки в умовах мінливого економічного середовища.

Перелік використаних джерел

1. Aymanns, C. Farmer, J.D., Kleinnijenhuis, A.M & Wetzter, T. (2018). 'Models of Financial Stability and Their Application in Stress Tests'. in: Hommes,

C. & LeBaron, B. (eds.) "Handbook of Computational Economics: Volume 4". Elsevier. pp. 329-391

2. Єгоричева, С., Хуторна, М., Руденко М., Вовченко О., Теслюк, С., & Гаряга, Л. Розвиток методології оцінювання фінансової стабільності банків таксонометричним методом. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. (2022). Вип. 1(42). С. 13–25. <https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.42.2022.3650>

3. Приказюк Н., Погибіль А. Оцінка фінансової стабільності банківської системи України на основі комплексного індикатора та таксономічного показника з урахуванням FSI. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2022. 2(2019). С. 25-33. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2022/219-2/4>

УДК 330.3

Чайковський Я. І., к.е.н.,
доцент кафедри фінансових технологій та банківського бізнесу
Західноукраїнський національний університет

КРЕДИТНІ «ЗЕЛЕНІ» ІНСТРУМЕНТИ ЯК СКЛАДОВА ПОЛІТИКИ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ

У вересні 2015 року 193 держави-члени ООН ухвалили «Порядок денний 2030», який визначає глобальні пріоритети для досягнення кращого майбутнього. Основу цього плану складають 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР), спрямованих на вирішення актуальних проблем людства. Однією з найбільш важливих є сьома мета – «Доступна та чиста енергія», що передбачає забезпечення до 2030 року універсального доступу до доступної, надійної та стійкої енергії. Це вимагає активних інвестицій в альтернативні джерела енергії, енергоефективні технології та інноваційні рішення для раціонального використання природних ресурсів.

Важливою складовою досягнення цієї мети є розвиток фінансових інструментів, що підтримують сталий розвиток і зменшують негативний вплив на навколишнє середовище. У контексті глобальних екологічних проблем, таких як зміни клімату, забруднення довкілля і виснаження природних ресурсів, необхідно здійснювати комплексні заходи для фінансування проєктів, що відповідають принципам сталості.

Одним із ключових інструментів сталого фінансування, що сприяє досягненню екологічних цілей, є зелений кредит. Це форма фінансування, що надається для реалізації екологічно безпечних, стійких і енергоефективних проєктів, спрямованих на мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище [4, с. 63]. Йдеться, зокрема, про ініціативи, пов'язані з використанням відновлюваних джерел енергії, впровадженням енергоощадних технологій, будівництвом екологічно ефективних об'єктів,